6.1470237 x

Caix. 15. Or. 4.

Caix. 23. Or. 4.

EXCELL^MI^ D. D. CHRISTOPHORI

CRESPI DE VALDAURA,

OBSERVATIONES

DECISIONIBUS ILLUSTRATÆ,

In duaſque Partes diviſæ.

Num. A2. caix. 6. num. 8

1.°

15038

EXCELL^MI D. D. CHRISTOPHORI
CRESPI
DE VALDAURA,

MONTESIANÆ RELIGIONIS MILITARIS STEMMATE,
Et magna Clavigeri dignitate inſigniti, Potentiſſimi PHILIPPI IV. Hiſpaniarum Regis in rebus ejuſdem inclytæ Monteſianæ Militiæ Aſſeſſoris Generalis, ejuſdémque Maximi Monarchæ à Conſiliis: OLIM in Regia Audientia Valentina; POSTEA in Supremis Conſiliis Aragonum, & Sanctæ Cruciatæ; NUNC ejuſdem Supremi Regii Aragonum Summi Vicecancellarii, & Summi Præſidis; DENIQUE Reginæ Regenti poſt obitum PHILIPPI IV. ab intimis Conſiliis Status:

OBSERVATIONES
ILLUSTRATÆ
DECISIONIBUS

SACRI SUPREMI REGII ARAGONUM CONSILII,
Supremi Conſilij S. Cruciatæ, & Regiæ Audientiæ Valentinæ.

EDITIO NOVISSIMA,

Ab Authore recognita, & aucta, ab innumeriſque mendis, quibus hactenus ſcatebat, purgata: Dupliciique Indice, priori Obſervationum, altera verò Rerum notabilium alphetico locupletata.

PARS PRIMA.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA - SALESIANA

LUGDUNI,
Ex Typographia HUGONIS DENOÜALLY.

M. DC. LXXVII.

DE SUPERIORUM LICENTIA.

DEO
OPT. MAX.
DICO OPERA MEA,
REGI SÆCULORUM IMMORTALI
ET INVISIBILI,
SOLI DEO
HONOR ET GLORIA
IN SÆCULA SÆCULORUM.

Vias tuas Domine demonſtra mihi, & ſemitas tuas edoce me.

Greſſus meos dirige ſecundùm eloquium tuum, & non dominetur mei omnis injuſtitia.

Redime me à calumniis hominum, ut cuſtodiam mandata tua.

Utinam dirigantur viæ meæ ad cuſtodiendas juſtificationes tuas.

Actiones noſtras aſpirando præveni, & adjuvando proſequere, ut cuncta noſtra oratio, & operatio à te ſemper incipiat, & per te cœpta finiatur.

D. CHRISTOPHORI CRESPI DE VALDAURA OBSERVATIONES DECISIONIBUS ILLUSTRATÆ.

PARS PRIMA.

OBSERVATIO PRIMA.

De juſta Legum noſtrarum obſervantia, & interpretatione; & recto earum contraventionis examine.

SVMMARIVM.

1 *Artes felices forent, ſi ſoli Artifices de eis iudicarent.*
2 *Cæcus de coloribus, Sutor ultra crepidam, Faber ultra malleum diſputant.*
3 *Nemo, quamvis ſcientiarum expers, eſt qui non ſibi ſuadeat ſe de legibus poſſe iudicare ex lumine naturali ſolo.*
4 *Imperita authoritas, de qua Paulus* in l. 3. 8. fin. de ſupellectili legata, *non deficit in Regnis Coronæ Aragonum.*
5 *Puerilitas remanet in homine, licèt non remaneat pueritia.*
6 *Odio vel amore, incuria & ignorantia lumen rationis obſcuratur.*
7 *Æquitas ſimulata eſt duplex iniquitas.*
8 *Peccator laudatur in deſideriis animæ ſuæ, & iniquus benedicitur.*
9 *Patriæ naſcimur, non nobis tantùm.*
10 *Diviſio obſervationis.*
11 *Interpretatio legum alia generalis, alia ſpecialis, alia neceſſaria, alia probabilis.*
Nemo tenetur ſtare verbis Magiſtri. ibid.
Interpretatio generalis ex Conſuetudine. ibid.
12 *Alia declaratoria, & ſignificativa.*
13 *Alia extenſiva, alia reſtrictiva.*
14 *Alia fraudulenta, & cavilloſa.*
15 *Prohibitio interpretationis.*
16 *Referuntur verba Fori 4. titulo,* Comencen les coſtums, *quo prohibetur interpretatio Fororum.*
17 *Tranſcribuntur latinè verba eiuſdem Fori.*
18 *Privilegium 65. Iacobi primi.*
19 *Fori ad literam, & ſine interpretatione intelligendi.*
20 *Interpretatio legis nullâ ratione prohiberi poteſt, quia eſſet contra Ius naturale.* & n. 67.
Negatio prima, quàm vocabula. ibid.
Caſus, vel articuli omnes non poſſunt in lege comprehendi. ibid.
21 *Interpretatio prudentum naturaliter deſideratur.*
22 *Interpretatio neceſſaria eſt de Iure naturali, & cum natura pugnat eam prohibere.*
23 *Ideo prævalet omnibus prohibitionibus ex naturali lumine.*
24 *Interpretatio legum prohibita per Iuſtinianum.*
25 *Interpretatio in eadem lege excluditur, & admittitur.*
26 *Interpretationis neceſſitatem natura manifeſtat.*
27 *Deus in legibus datis hominibus, ita mandata concepit, ut ratiocinatione & interpretatione egerent.*
28 *Interpretatio neceſſaria agnoſcitur ex eo, quod is qui nullâ exceptione poteſt retinere depoſitum enſem, non debeat furioſo domino, & deponenti reſtituere.*
29 *Interpretationis neceſſitatem probat antinomia Fori 72. de Iuriſdictione, cum Foro 10. de Feudis. Alter enim à Principe abdicat facultatem concedendi Iuriſdictionem: alter concedit,* & n. 30. & 31.
32 *Interpretatio legis diffuſa eſt, ſcriptum anguſtum.*
33 *Lex bona, ſi quis eâ legitimè utatur.*
34 *Legi fraudem facit, qui ſalvis eius verbis ſententiam circumvenit.*
35 *Cavillationis natura ab evidenter veris, per breviſſimas conſequentias, ad evidenter falſa perducit.*

EXCELL^MI D. D. CHRISTOPHORI
CRESPI
DE VALDAURA,

MONTESIANÆ RELIGIONIS MILITARIS STEMMATE,
Et magna Clavigeri dignitate inſigniti, Potentiſſimi PHILIPPI IV. Hiſpaniarum Regis in rebus ejuſdem inclytæ Monteſianæ Militiæ Aſſeſſoris Generalis, ejuſdémque Maximi Monarchæ à Conſiliis: OLIM in Regia Audientia Valentina; POSTEA in Supremis Conſiliis Aragonum, & Sanctæ Cruciatæ; NUNC ejuſdem Supremi Regii Aragonum Summi Viceecancellarii, & Summi Præſidis; DENIQUE Reginæ Regenti poſt obitum PHILIPPI IV. ab intimis Conſiliis Status:

OBSERVATIONES
ILLUSTRATÆ
DECISIONIBUS

SACRI SUPREMI REGII ARAGONUM CONSILII,
Supremi Conſilij S. Cruciatæ, & Regiæ Audientiæ Valentinæ.

EDITIO NOVISSIMA,

Ab Authore recognita, & aucta, ab innumeriſque mendis, quibus hactenus ſcatebat, purgata: Dupliciqùe Indice, priori Obſervationum, altero verò Rerum notabilium Alphetico locupletata.

PARS SECUNDA.

LUGDNI,
Ex Typographia HVGONIS DENOÜALLY.

M. DC. LXXVII.
DE SVPERIORVM LICENTIA.

AD LECTOREM
BENEVOLUM MONITUM,

SUPER DIVISIONE HARUM OBSERVATIONUM in duas Partes.

QVONIAM in priori Lugdunenſi editione hoc Opus jam in duas Partes ad Lectorum faciliorem uſum & majorem commoditatem diviſum fuit; potiori nunc jure bipartitum editur, utpote aliquot, nec mediocris momenti Obſervationibus auctius, & elaboratius, ad quodve manum (ut aiunt) ultimam adhibuit ipſemet Illuſtriſſimus Vicecancellarius ejus Author. Hoc benè utere, & vale.

D. CHRISTOPHORI CRESPI DE VALDAURA OBSERVATIONES DECISIONIBUS ILLUSTRATÆ.

PARS SECUNDA.

OBSERVATIO XLI.

Caducato medio gradu, an caducetur etiam conditio ſi *ſine filiis*, in eo adjecta, vel obſtet ſequenti ſubſtituto.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, ſuper qua lis vertitur, *tranſcribitur*.
2 *Factum refertur*, & n.3.
4 *Caducato medio gradu, an intelligatur etiam caducata conditio in eo adjecta.*
5 *Caducari conditionem appoſitam in alio gradu, quàm eo, per quem defertur ſucceſſio, defendunt plures, & ea tenacitate aliqui, ut aſſerant ab ea ſententia non poſſe recedi ſine protervia.*
6 *Caducato gradu, non caducari conditionem in eo adjectam, & obſtare ſubſtitutis, alii etiam verius probant, & non poſſe in contrarium dari ſolidam rationem, affirmant.*
7 *Utraque opinio ab extrinſeco probabiliſſima eſt. Utraque communis. Utraque ſecurior, & verior aſſirmatur*, & n.8.
9 *Conditio*, ſi ſine liberis, *poteſt apponi à teſtatore in ſubſtitutione vulgari*, & n.33. & 37.
10 *Subſtitutio compendioſa, reſpectu certæ rei per verba communia non continet directam, ſed obliquam ſubſtitutionem, ſi fiat in hereditate; quia habet vim fideicommiſſi, & res ab harede accipienda eſt.* & n.11.
12 *Subſtitutio compendioſa facta verbis civilibus directis etiam in re certa directa eſt.*
13 *Subſtitutio fieri poteſt in legato aut fideicommiſſo, & facta verbis communibus etiam eſt directa.*
14 *Subſtitutio compendioſa omnes alias comprehendit, & adjecta conditio*, ſi ſine liberis, *in ea, ad omnes extenditur, & ſolùm de vulgari ſolet dubitari.*
15 *In militari ſubſtitutione, comprehenſa in compendioſa, intelligitur conditio*, ſi ſine liberis.
16 *Conditio*, ſi ſine liberis, *etiam in pupillari & exemplari ſubſtitutione intelligitur.*
17 *Pupilli plures liberos ſuſceperunt.*
18 *Pupillus in regno dicitur uſque ad quindecim annos completos, & facilius eſt ut liberos habeat.*
19 *Gradus, an perſonæ ſuccedant in locum gradus caducati.*
20 *Referuntur opiniones circa eam quæſtionem*, & n.21. 22. & 23.
24 *Quæſtio decidenda in lite præſenti, quæ ſit.*
25 *Voluntatis actus unicus ſufficit, ut in omnibus ſubſtitutionibus comprehenſis in compendioſa, teſtator conditionem*, ſi ſine liberis, *includat*, & n.41.
26 *Conditio*, ſi hæres non erit, *comprehendit caſum voluntatis & impotentiæ, & unico actu voluntatis à teſtatore adjicitur*, & n.118.
27 *Quod non conditione datur, ſub contraria ademptum intelligitur*, & n.113.
28 *Voluntatis, ſive volitionis duo actus requiruntur, ut conditio*, ſi ſine liberis, *ab aliqua ex ſubſtitutionibus comprehenſis in compendioſa excludatur.*
29 *Voluntas in mente retenta perinde eſt, ac ſi non eſſet voluntas quoad ſubſtitutiones, & ſucceſſionem.*
30 *Conditio*, ſi ſine liberis, *in gradu caducato ad-*